

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

used as the key source for this study, laid the foundations for a completely new concept, according to which states are responsible for complying with the provisions of the ECHR even in cases where the consequences of their actions may manifest themselves outside their own territory. Thus, the issue of extradition was finally removed from the sphere of sovereign discretion of states and included in the system of international control over the observance of human rights.

REFERENCES:

1. Case of Soering v. the United Kingdom. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57619>
2. European convention of human rights. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ENG
3. Денисовський М. Д., Ярошович А. Ю. Екстрадиція в кримінальному провадженні // Галицькі студії: Юридичні науки. – 2025. – №. 9. – С. 28-34.
4. Європейська конвенція про видачу правопорушників. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text
5. Ігнатюк В. І. Національне законодавство України в процедурі екстрадиції осіб, які вчинили терористичні кримінальні правопорушення: проблемні питання // Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 24 квітня 2025 року. м. Харків: 2025. 375 с.
6. Кримінально процесуальний кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
7. Про затвердження Інструкції про порядок здійснення міжнародного співробітництва з питань взаємної правової допомоги, видачі правопорушників (екстрадиції), передачі (прийняття) засуджених осіб, виконання вироків та інших питань міжнародного судового співробітництва у кримінальному провадженні під час судового провадження. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-19#Text>
8. Сахно Д. О., Привиденцев О. Г. Підстави відмови у видачі особи в порядку екстрадиції // Молодий вчений. – 2025. С. 87-91.

Key words: extradition, international cooperation, human rights, prohibition of torture, principle of non-refoulement, international responsibility of states, practice of the European Court of Human Rights.

Manuilova Anna

PhD im internationalen Recht, LL.M. im internationalen und europäischen Wirtschaftsrecht

VÖLKERRECHTLICHE VERPFLICHTUNGEN UND DAS ESTOPEL-PRINZIP: GARANTIEN ZUR WAHRUNG DER MENSCHENRECHTE IN KRIEGSZEITEN

Menschenrechte sind ein grundlegender Bestandteil des Völkerrechts und ein wichtiger Faktor für die Gewährleistung von Menschlichkeit, selbst in Zeiten bewaffneter Konflikte. Internationale Konventionen, Verträge und Gewohnheitsrecht legen die Pflichten der Staaten zum Schutz des Lebens, der Würde und der Freiheit der Zivilbevölkerung in Kriegszeiten fest. In der Praxis sind Verstöße gegen diese Rechte jedoch nach wie vor weit verbreitet, was die

Notwendigkeit wirksamer Mechanismen der rechtlichen Rechenschaftspflicht unterstreicht. Einer dieser Mechanismen ist der Grundsatz der Estoppel im Völkerrecht, der es einem Staat oder einem Subjekt internationaler Verpflichtungen unmöglich macht, Einwände zu erheben, wenn dies anderen Parteien schaden könnte.

Die Zunahme bewaffneter Konflikte in der heutigen Welt und der wachsende Bedarf an Garantien für die Einhaltung der Menschenrechte unter diesen Umständen erhöhen die Aktualität der Untersuchung dieses Themas. Der Grundsatz der Estoppel ist ein wichtiges Instrument, um die Verantwortung der Staaten für Verstöße gegen völkerrechtliche Normen sicherzustellen. Seine Anwendung trägt zur Stärkung der internationalen Rechtsordnung, zur Verhinderung von Straflosigkeit und zur Verbesserung der Vorhersehbarkeit der Maßnahmen von Staaten im Bereich des Schutzes der Menschenrechte während eines Krieges bei. Die Untersuchung dieser Frage ermöglicht es, wirksame Wege zur Umsetzung internationaler Verpflichtungen zu finden und die Mechanismen zum Schutz der Zivilbevölkerung während bewaffneter Konflikte zu stärken.

Menschenrechte sind ein grundlegender Bestandteil des Völkerrechts und bleiben auch in Zeiten bewaffneter Konflikte gültig. Internationale Konventionen, Verträge und Gewohnheitsrecht legen die Pflichten der Staaten zum Schutz des Lebens, der Würde und der Freiheit der Zivilbevölkerung in Kriegszeiten fest. Die wichtigsten Quellen für diese Verpflichtungen sind die Genfer Konventionen von 1949 und ihre Zusatzprotokolle, der Internationale Pakt über bürgerliche und politische Rechte von 1966 sowie die Normen des Völkergewohnheitsrechts, die die Staaten verpflichten, auch unter den schwierigen Bedingungen bewaffneter Konflikte einen Mindestschutz der Menschenrechte zu gewährleisten. Die Einhaltung dieser Normen ist für die Wahrung der Menschlichkeit und der Rechtsordnung unerlässlich, und ihre Verletzung zieht internationale Verantwortung nach sich.

Der Grundsatz der Estoppel im Völkerrecht besagt, dass ein Staat oder ein Völkerrechtssubjekt seine früheren Handlungen oder Erklärungen nicht widerrufen darf, wenn dies anderen Parteien schadet. In bewaffneten Konflikten kommt diesem Grundsatz besondere Bedeutung zu, da er die Stabilität der internationalen Beziehungen und die Vorhersehbarkeit des Verhaltens von Staaten gewährleistet, es einem Staat unmöglich macht, sich seiner Verantwortung für zuvor eingegangene internationale Verpflichtungen zu entziehen, und als Mechanismus zum rechtlichen Schutz der von Krieg betroffenen Zivilbevölkerung dient. Der Grundsatz der Estoppel trägt unmittelbar zur wirksamen Umsetzung der völkerrechtlichen Verpflichtungen im Bereich der Menschenrechte bei. Staaten, die sich zuvor verpflichtet haben, das humanitäre Völkerrecht einzuhalten, können sich in Zukunft nicht unter Berufung auf interne oder kriegsrechtliche Umstände dieser Verpflichtungen entziehen. Dies erhöht die rechtliche Verantwortung der Staaten für Menschenrechtsverletzungen, verhindert Straflosigkeit und stärkt die internationale Rechtsordnung, da das Verhalten der Staaten vorhersehbarer und kontrollierbarer wird.

Die Rechtsprechung internationaler Gerichte, insbesondere des Internationalen Gerichtshofs der Vereinten Nationen und der Sondergerichtshöfe für das ehemalige Jugoslawien und Ruanda, zeigt deutlich, wie wirksam das Estoppel-Prinzip bei der Durchsetzung der völkerrechtlichen Verpflichtungen von Staaten ist. Der Internationale Gerichtshof der Vereinten Nationen hat in einer Reihe von Fällen bestätigt, dass Staaten sich ihrer Verantwortung nicht unter Berufung auf eine Änderung ihrer Innenpolitik oder auf militärische Umstände entziehen können, wenn sie zuvor bestimmte internationale Verpflichtungen eingegangen sind. Beispielsweise berücksichtigte der Gerichtshof in Fällen von Verstößen gegen das humanitäre Recht während der Konflikte im ehemaligen Jugoslawien den Grundsatz der Estoppel, um zu beurteilen, ob der Staat sich der Erfüllung seiner Verpflichtungen entziehen konnte, und erkannte an, dass es unmöglich ist, sich internationalen Normen zu entziehen, wenn dies der Zivilbevölkerung Schaden zufügt.

Die internationalen Tribunale für das ehemalige Jugoslawien und Ruanda haben ebenfalls die praktische Bedeutung von Estoppel im Zusammenhang mit individueller und staatlicher Verantwortung aufgezeigt. In den Gerichtsentscheidungen wurde betont, dass Staaten und ihre Vertreter, die internationalen Konventionen oder Resolutionen formell zugestimmt haben, diese Verpflichtungen später nicht ablehnen können. Dies ermöglichte es, die Schuldigen für Menschenrechtsverletzungen und Verstöße gegen humanitäre Normen, insbesondere für Verbrechen gegen die Zivilbevölkerung, Deportationen, Massenmorde und andere Verstöße gegen das humanitäre Völkerrecht, wirksam zur Rechenschaft zu ziehen [1].

Die Analyse internationaler Rechtsmechanismen zeigt, dass der Grundsatz der Estoppel eine wichtige Garantie für die Einhaltung der Menschenrechte in bewaffneten Konflikten darstellt. Er ermöglicht es, die Verantwortung der Staaten für ihre internationalen Verpflichtungen zu festigen, sorgt für Stabilität und Vorhersehbarkeit ihrer Handlungen und dient als wirksames Mittel zur Verhinderung von Verstößen gegen das humanitäre Recht. Dank Estoppel können Staaten sich nicht von ihren früheren Verpflichtungen zurückziehen oder sich der Einhaltung der Normen des Völkerrechts entziehen, was der Zivilbevölkerung in Konfliktzeiten einen zusätzlichen Schutz bietet.

Somit zeigt die Studie zu den völkerrechtlichen Verpflichtungen und dem Estoppel-Prinzip, dass diese sich gegenseitig ergänzen, wenn es darum geht, die Menschenrechte in Kriegszeiten zu schützen. Der Grundsatz der Estoppel erhöht die Vorhersehbarkeit staatlicher Handlungen, stärkt die internationale Rechtsordnung und verhindert Straflosigkeit bei Verstößen gegen humanitäre Normen, wodurch er zu einem wichtigen Instrument zur Gewährleistung der Rechte der Zivilbevölkerung in Zeiten bewaffneter Konflikte wird.

REFERENCES:

1. Schomburg Wolfgang. Die Ad-hoc-Strafgerichtshöfe für das ehemalige Jugoslawien und Ruanda. Vereinte Nationen. URL: <https://zeitschrift-vereinte-nationen.de/suche/zvn/heft/wahrheitsfindung-im-internationalen-gerichtssaal>.

Stichworte: prinzip Estoppel, Menschenrechte, internationale Sicherheitsgarantien, Schutz der Menschenrechte in Kriegszeiten, völkerrechtliche Verpflichtungen.

Key words: estoppel principle, human rights, international security guarantees, protection of human rights in wartime, international legal obligations.

Колечко Дмитро Миколайович

*аспірант кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ У СПРОЩЕНОМУ ТА НАКАЗНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Аліментні зобов'язання забезпечують одну з найважливіших соціальних потреб в утриманні осіб, які цього потребують, та покладаються на родичів і близьких, які мають можливість або обов'язок їх надати. Традиційно більша увага з боку законодавства і наукових дослідників приділялась аліментним зобов'язанням щодо дітей. Праці таких вчених, як М. В. Вербіцька, В. К. Антошкіна, Л. В. Афанасьєва, В. І. Борисова, В. Ю. Євко, В. О. Кожевнікової, О. В. Михальнюк, Я. В. Новохатської, О. І. Сафончик, В. І. Труби, Е. Д.

ЯРМАКІ В.Х.

Міжнародно-правова відповідальність та захист прав людини у добу новітніх воєнних технологій: виклики та перспективи для України.....44

ГРЕБЕНЮК Д.О.

The development of scientific discourse in the context of the influence of ECHR practice on the phenomenon of extradition.....47

MANUILOVA A.

Völkerrechtliche verpflichtungen und das Estoppel-prinzip: garantien zur wahrung der Menschenrechte in Kriegszeiten.....49

КОЛЕЧКО Д.М.

Проблемні аспекти стягнення аліментів у спрощеному та наказному провадженні.....51

РУГАЛО Б.А.

Принципи прав людини і штучний інтелект.....54

АБЛОВ І.Є.

Підсудність кримінальних проваджень в контексті захисту прав людини.....56

Секція № 2

Захист прав людини в Україні під час воєнного стану

TULIAKOV V.

War without world: the legal challenges of contemporary conflict and human rights.....60

ОБУШЕНКО Н.М.

Зайнятість населення та працевлаштування в Україні: правове регулювання, державна політика та виклики 63воєнного часу.....63

КАРЛІНСЬКА С.І.

Деякі особливості здійснення представництва адвокатом у справах про відшкодування шкоди завданою військовою агресією рф.....66

ГУТНИК В.В.

Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України: очікування, виклики та перспективи.....68

ОКОПНИК О.М., ЛОПУХОВА Я.В.

Проблемні питання захисту прав людини під час воєнного стану.....71

ГРЕБЕНЕНКО І.О., СОКОЛОВА К.М.

Застосування поліцейськими технічних засобів фіксації (відеокамери, боді-камери) у процесі адміністративно-юрисдикційної діяльності в умовах воєнного стану.....73

ЗАДОРІН В.В.

Захист військовополонених в полоні та після.....75

КРАСНОГОР О.В.

Співвідношення функцій Міністерства юстиції України з іншими органами державної влади у сфері охорони прав людини.....76

ПІДГОРОДИНСЬКА А.В.

Воєнний стан і права людини під час кримінального провадження.....79